

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Ede

18 februari 1992

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport
kalvergierbewerkingsinstallatie te Ede /
[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-220-9
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Ede /
gierbewerkingsinstallaties ; Ede.

Aan Gedeputeerde Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW91.71093-MW3102

uw brief
27 november 1991

ons kenmerk
U236-92/KI/327-31

onderwerp
toetsingsadvies MER kgbi Ede

Utrecht,
18 februari 1992

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieu-effectrapportage een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) voor de besluitvorming over de vergunningverlening inzake de kalvergiërbewerkingsinstallatie (kgbi) te Ede.

Overeenkomstig artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) aan.

De Commissie is van oordeel dat het MER goede informatie biedt voor de besluitvorming over de vergunningverlening in het kader van de Afvalstoffenwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Zij spreekt haar waardering uit over de kwaliteit van het MER. Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende.

In het MER wordt een aantal mogelijkheden besproken om de kwaliteit van het effluent van de kgbi door nabehandeling te verbeteren. Met name chloride en kalium vormen een probleem bij lozing van het effluent op de rioolwaterzuiveringsinrichting (rwzi) Ede omdat deze stoffen in de rwzi niet worden verwijderd. Ook de in het effluent van de kgbi aanwezige zware metalen worden maar voor een deel in het zuiveringsslib van de rwzi Ede opgeslagen. Het restant wordt in verdunde vorm met het effluent van de rwzi op het oppervlaktewater geloosd.

Door middel van omgekeerde osmose of indamping kan bij de kgbi een effluent worden verkregen van een zodanige kwaliteit dat directe lozing hiervan op het oppervlaktewater mogelijk zou kunnen zijn. Het MER vermeldt echter dat door de waterkwaliteitsbeheerder (Zuiveringsschap Veluwe) directe lozing van nabehandeld effluent op het oppervlaktewater niet wordt toegestaan. Hierdoor wordt voor de initiatiefnemer de prikkel om de kwaliteit van het effluent verder te verbeteren weggenomen en vormt nabehandeling in feite geen alternatief meer.

Vanuit milieu-oogpunt acht de Commissie het van belang dit aspect bij uw afweging te betrekken.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan deze m.e.r. ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de kgbi-Ede. Zij zal graag op de hoogte worden gebracht van de wijze waarop de evaluatie volgens art. 41ak, lid 2 en art. 41am tot en met 41aq van de Wabm zal plaatsvinden.

Hoogachtend,

Dr. J.Th. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. kgbi Ede

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Ede

Advies op grond van artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne inzake het milieu-effectrapport over Kalvergierbewerkingsinstallatie te Ede,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Kalvergierbewerkingsinstallatie te Ede

de secretaris

de voorzitter

drs. R.L.J.M. Klerks

dr. J.Th. de Smidt

Utrecht, 18 februari 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN	2
3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN	3
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven	3
3.3 Besluitvorming	5
3.4 Bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling	5
3.5 Leemten in kennis en evaluatie achteraf	5

BIJLAGEN

1. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland (kenm.nr. MW91.71093-MW3102) van 27 november 1991 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking van de start van de m.e.r-procedure.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor een kaivergierbewerkingsinstallatie (kgbi) te Ede door de Stichting Mestverwerking Gelderland, wordt milieu-effectrapportage (m.e.r.) toegepast. Voor de realisatie dienen vergunningen te worden aangevraagd in het kader van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO).

Met de bouw van de kgbi Ede is (op basis van een verleende Hinderwetvergunning en Bouwvergunning) in het voorjaar van 1990 een aanvang gemaakt. De bouw van de kgbi is inmiddels afgerond en de installatie is sinds kort in werking op basis van een gedoogverklaring van de provincie Gelderland en het Zuiveringsschap Veluwe.

De installatie te Ede heeft een capaciteit van circa 180.000 m³ per jaar.

Per brief van 27 november 1991 (zie bijlage 1 bij dit advies) verzochten Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de m.e.r. te adviseren over het MER voor de kgbi Ede.

Op 12 december 1991 is het MER bekend gemaakt (zie bijlage 2) en vanaf die datum tot 23 januari 1992 ter inzage gelegd.

Het is de bedoeling dat de Commissie voor de m.e.r. een oordeel geeft over de kwaliteit van het MER ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening. Meer formeel gesteld moet door de Commissie voor de m.e.r. worden beoordeeld in hoeverre wordt voldaan aan de in de Wabm gestelde regels voor de inhoud van het MER (ex art. 41j) mede gelet op:

- de richtlijnen voor de inhoud van het MER van 22 april 1991;
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (art. 41w, tweede lid Wabm).

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. (zie bijlage 3, ook voor overige projectgegevens) welke ook het advies voor richtlijnen van 20 maart 1991 uitbracht. In de beoordeling vertegenwoordigt de werkgroep de Commissie voor de m.e.r. Zij wordt daarom verder in dit toetsingsadvies aangeduid als "de Commissie".

De Commissie heeft, in overeenstemming met art. 41z, tweede lid van de Wabm, één inspraakreactie ontvangen (zie bijlage 4). Zij heeft deze bij de opstelling van haar advies betrokken.

In hoofdstuk 2 van dit advies wordt het MER getoetst op hoofdlijnen. Hierin wordt een algemeen oordeel over het MER gegeven. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de punten die de Commissie van bijzonder belang acht voor de besluitvorming over het voornemen. Hoofdstuk 3 gaat in op de verschillende onderdelen van het MER. Hierin komen de minder belangrijke opmerkingen van de Commissie op het MER aan bod. De in hoofdstuk 3 besproken punten zijn weliswaar niet onbelangrijk voor een goede besluitvorming, maar spelen daarbij geen cruciale rol.

2.

TOETSING VAN HET MER OP HOOFDLIJNEN

De Commissie heeft waardering voor de leesbaarheid, overzichtelijkheid en begrijpelijkheid van het MER. Zij is van oordeel dat het MER voldoende informatie bevat voor de besluitvorming in het kader van de AW- en WVO-vergunningverlening.

De Commissie wil in dit toetsingsadvies met name de aandacht vragen voor een aantal punten die een rol kunnen spelen bij de vergunningverlening en de evaluatie achteraf:

- de aanwezigheid van zware metalen en organische verbindingen in het effluent vormt naar het oordeel van de Commissie onterecht een leemte in kennis. Met de zuivering van kalvergier is al geruime tijd ervaring opgedaan. De opmerking in het MER op blz. 28 dat bij het actief-slibproces 90-99% van de metalen zich hecht aan de slibvlokken zodat de metalen voornamelijk in de bewerkte kalvergier worden teruggevonden behoeft nuancering. Afhankelijk van het beschouwde zware metaal kan opslag in de bewerkte kalvergier sterk variëren. Naar het oordeel van de Commissie dient de bepaling van de aanwezigheid van zware metalen in de toevoer en in het effluent van de kgbi te worden opgenomen in het monitoringprogramma.
- het is van belang een antwoord te geven op de vraag of het product van de kgbi moet worden beschouwd als een dierlijke meststof of als een zuiveringsslib en de daarop van toepassing zijnde Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN

In de voorgaande paragraaf heeft de Commissie aangegeven dat haar oordeel over het MER positief is. Niettemin heeft zij enkele opmerkingen bij verschillende onderdelen van het MER. Het betreft de volgende aandachtspunten:

3.1 Probleemstelling en doel

In het MER worden de mogelijk op het product van de kgbi van toepassing zijnde Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) besproken, te weten "Gebruik dierlijke meststoffen" en "Gebruik en kwaliteit overige organische meststoffen". Er wordt echter geen uitspraak gedaan over de van toepassing zijnde AMvB. Uit de "Voortgangsnotitie Beleid Zuiveringsslibben" van de provincie Gelderland¹] blijkt overigens dat Gedeputeerde Staten van Gelderland het product van de kgbi beschouwen als een dierlijke meststof.

3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Controle en registratie

Ter voorkoming van aanvoer van kalvergier met een te hoog droge stofgehalte, wordt de inhoud van een tankwagen via een kijkglas gecontroleerd. De Commissie vraagt zich af of dit wel een effectieve methode is en waarom er niet van iedere tankwagen een representatief monster ter controle wordt genomen.

Ten aanzien van de procescontrolemaatregelen wijst de Commissie op het belang van een goede pH-controle in verband met de verschuiving van het ammoniakevenwicht²].

Opslag bewerkte kalvergier

Bewerkte kalvergier wordt in een open tank opgeslagen. Het MER bevat geen gegevens over de geuremissie van de opslag van bewerkte kalvergier. Aangezien geurhinder niet is uit te sluiten zou het MER ook een variant moeten bevatten met de opslag van bewerkte kalvergier in een gesloten tank.

Verspreiding van aerosolen

De opmerking op blz. 37 van het MER dat bij het beluchten met bellenbeluchters nauwelijks aerosolen worden gevormd, suggereert dat de verspreiding van aerosolen geen probleem vormt. Het ware beter om te stellen dat dit minder problemen geeft dan bij oppervlaktebeluchting.

1 Voortgangsnotitie Beleid Zuiveringsslibben, Gedeputeerde Staten van Gelderland, 3 september 1991.

2 Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de Gelderse Milieufederatie (zie bijlage 4 van dit toetsingsadvies).

Emissies naar de lucht

Bij de beschrijving van de emissies naar de lucht en de emissiebeperkende maatregelen plaatst de Commissie de volgende kanttekeningen:

- in het MER is niet aangegeven welke olfactometer is gebruikt voor de bepaling van de (in tabel 2 van de samenvatting) genoemde geurconcentratie en welke gevoeligheid deze heeft (dit zou aangegeven kunnen worden met de geurdrempelwaarde voor H₂S). Dit zou consequenties kunnen hebben voor de afstand van de geurcontouren tot de installatie;
- het is onduidelijk wat de reden is van de op blz. 43 van het MER genoemde slechte reproduceerbaarheid van de geuremissie van een batchgewijze installatie;
- daarnaast wordt op blz. 43 aangegeven dat de geuremissie bij het indikken en de opslag van slib slechts een incidenteel karakter heeft. Hierbij ontbreekt een aanduiding van de perioden waarin geuremissie plaatsvindt en een aanduiding van de hoeveelheden geureenheden die hierbij vrij kunnen komen.

Zuivering van het effluent

In het MER is niet aangegeven op welke wijze het bewerkingsproces is geoptimaliseerd.

In het MER wordt aangegeven dat de toetsings- en signaleringswaarden voor chloride en sulfaat niet worden overschreden. Dit neemt echter niet weg dat er sprake is van een aanzienlijke toename van de zoutlast voor het ontvangende oppervlaktewater³].

Storingen en calamiteiten

In het MER ontbreekt een inschatting van de kans op de genoemde calamiteiten, alsmede een inschatting van de mogelijke frequentie.

Alternatieve luchtbehandeling

In het MER wordt een drietal alternatieve luchtbehandelingswijzen besproken, te weten: een open biofilter, een gesloten biofilter en een gaswasser. Er zijn echter ook combinaties denkbaar, zoals een biofilter en een gaswasser. Deze blijven in het MER onbesproken. Hetzelfde kan worden opgemerkt met betrekking tot de beschrijving van de luchtbehandeling op blz. 114 van het MER.

Effluentnabehandeling

De in het MER besproken mogelijkheid van afvoer van de concentraatstroom van omgekeerde osmose of indamping naar de rwzi acht de Commissie geen reële optie. Behandeling van het concentraat op de rwzi zal slechts een beperkte afname van de verontreiniging van de concentraatstroom opleveren. Een meer voor de hand liggende oplossing is om het concentraat in de toekomst af te voeren naar een mestverwerkingsinstallatie.

3 Zie ook de inspraakreactie van de Gelderse Milieufederatie.

3.3 Besluitvorming

Het MER bevat een goed overzicht van de te nemen en eerder genomen besluiten. In het overzicht ontbreekt echter de Derde Nota Waterhuishouding.

3.4 Bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling

Het MER geeft een goede en volledige beschrijving van de bestaande toestand van het milieu.

Ten aanzien van de beschreven autonome ontwikkeling van het milieu merkt de Commissie op dat daarin de suggestie wordt gewekt dat het effluent van de kgbi geheel wordt gezuiverd door de rwzi. Er vindt echter slechts een gedeeltelijke zuivering van het effluent plaats.

3.5 Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Leemten in kennis

De in het MER beschreven leemte in kennis ten aanzien van de concentraties in de kalvergiel van zware metalen en organische verbindingen, zoals bestrijdingsmiddelen en antibiotica, dient naar het oordeel van de Commissie te worden opgenomen in het evaluatieprogramma.

Evaluatie achteraf

In aanvulling op de genoemde onderwerpen voor het evaluatieprogramma wil de Commissie, naast de concentraties zware metalen en organische verbindingen in de kalvergiel, aandacht vragen voor de monitoring van de geuremissie uit de open opslagtank met bewerkte kalvergiel.

Daarnaast vormt het terugvoeren van stankstoffen (van de stortput en de gieropslag) naar de nitrificatietank een nieuwe methode. De effectiviteit van deze methode zou gevolgd dienen te worden in een monitoringprogramma.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over de
inhoud van het milieu-effectrapport
Kalvergierbewerkingsinstallatie
te Ede

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE I

Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 november 1991, waarin de Commissie
in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten		PROVINCIE GELDERLAND
	<i>Briefmarkeren</i> Maak 11 Aantak	<i>Postadres</i> Postbus 5000 6500 GX Arnhem
	<i>telefoon (026) 59 91 11</i> <i>telefax 45 563 3101</i> <i>telefax 026 - 59 94 80</i>	
Commissie voor de Milieu-effectrapportage Postbus 2345 3500 CH UTRECHT		<i>Commissie voor de Milieu-effectrapportage</i> <i>afgedrukt: 18 DEC. 1991</i> <i>nummer: 3637-91</i> <i>GOZELAD: 327-147/17</i> <i>Deput. G. B.</i>
<i>datum</i> 27 november 1991	<i>nummer</i> MW91.71093-MW3102	
<i>onderwerp</i> Verzoek om toetsingsadvies		
<p>Hierbij delen wij u mede dat wij overgaan tot bekendmaking van het MER kalvergierbewerkingsinstallatie Ede.</p> <p>Wij verzoeken u om een toetsingsadvies uit te brengen binnen één maand na beëindiging van de inspraaktermijn. Dit betekent in dit geval voor 23 februari 1992.</p> <p>Wij verzoeken u bovenstaand briefnummer te vermelden.</p> <p>Het MER en de vergunningaanvragen (in vijfvoud) zijn bij brief van 18 oktober 1991 toegezonden. Een exemplaar van de bekendmaking alsmede 1 aanvulling op het MER en 2 aanvullingen op de vergunningaanvraag AW treft u hierbij aan.</p>		
Gedeputeerde Staten van Gelderland		
		
voorzitter	griffier	
bijlage		
coll. 		
code: yp/3504B		
inlichtingen bij dhr. J.T.L.M. Gerritsen		
doorkiesnr. 598740		
<i>verzonden</i> 03. DEC. 1991		<i>Postbusrekening 65 97 62</i> <i>KBN Arnhem, rek. nr. 55 90 26 453</i> <i>BNO 's-Gravenhage, rek. nr. 28 52 10 824</i>

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 241 d.d. 11 december 1991

provincie
GELDERLAND

Afspraak, milieu-effectrapportage en vergunningaanvragen kalvergiebewerkingsinstallatie te Ede

De Stichting Mestverwerking Gelderland heeft aan de Kade 5a te Ede een kalvergiebewerkingsinstallatie gebouwd voor de verwerking van kalvergie door middel van een actief-slibproces waarbij de kalvergie wordt omgezet in een hoogwaardiger mestprodukt dat in de landbouw kan worden afgezet.

Procedure

Voor de kalvergieinstallatie was aanvankelijk een Hinderwetvergunning verleend door Burgemeester en Wethouders van Ede. De vergunninghouder heeft hiervan geen gebruik gemaakt.

Vorig jaar is duidelijk geworden dat voor dergelijke installaties vergunningen moeten worden aangevraagd op grond van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) en daarvoor dient tevens een Milieu-effectrapport (MER) te worden opgesteld. De richtlijnen voor dit MER zijn in april 1991 vastgesteld door de in het kader van de vergunningverlening bevoegde instanties.

Voor de WVO is dit het Zuiveringschap Veluwe, voor de AW zijn dat Gedeputeerde Staten van Gelderland die tevens de voorbereiding en behandeling van het MER en de vergunningaanvragen coördineren.

Afspraak

Het MER (incl. losse bijlage) en de vergunningaanvragen liggen van 12 december 1991 tot 23 januari 1992 ter inzage.

Bij de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland, Markt 9 te Arnhem; voor inzage in de stukken kan een afspraak worden gemaakt met de heer J. T. L. M. Gerritsen, tel. 085-598740.

Bij het Zuiveringschap Veluwe, Brinklaan 268 te Apeldoorn; voor inzage in de stukken kan een afspraak gemaakt worden met mevrouw J. A. Dijkema, tel. 055-272312.

Bij de dienst Bouw- en Milieuzaken van de gemeente Ede, gebouw 1, Bergstraat 1 te Ede, op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur alsmede op donderdag van 18.30 tot 21.30 uur.

Schriftelijke bezwaren ten aanzien van de vergunningaanvragen en opmerkingen over het MER kunnen tot

23 januari 1992 worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem onder vermelding van MW91 71093.

Indien u hierom verzoekt worden uw persoonlijke gegevens niet bekend gemaakt.

Mondelinge bezwaren en opmerkingen kunnen naar voren worden gebracht tijdens een openbare zitting die gehouden zal worden op woensdag 8 januari 1992 om 16.00 uur in Café Het Veerhuis, Rijksweg 47 te Ede. Tijdens deze zitting wordt u eveneens in de gelegenheid gesteld met vertegenwoordigers van de aanvrager en de bevoegde

instanties over de vergunningaanvragen en het MER van gedachten te wisselen.

Wij wijzen erop dat te zijner tijd alleen diegenen die bezwaar hebben gemaakt tegen één of beide aanvragen en diegenen die kunnen aantonen dat zij daartoe redelijkerwijs niet in staat zijn geweest, bezwaren kunnen indienen tegen de ontwerp-beschikkingen.

Arnhem, 27 november 1991.

Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Dr. J. C. Teclouw, voorzitter.

Drs. C. P. A. G. Crushorn, griffier.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Stichting Mestverwerking Gelderland te Arnhem

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland en het dagelijks bestuur van het Zuiveringsschap Veluwe

Besluit: vergunningverlening in het kader van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO)

Activiteit: oprichting van een kalvergierbewerkingsinstallatie (kgbi) te Ede. In de kgbi wordt kalvergier in een actief-slibproces omgezet in een mestprodukt dat beter in de landbouw kan worden afgezet. Onbewerkte kalvergier is van een zodanige kwaliteit dat afzetmogelijkheden in de landbouw beperkt zijn.

De capaciteit van de kgbi te Ede bedraagt circa 180.000 m³ per jaar.

Stand van zaken: Per brief van 27 november 1991 verzochten Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de m.e.r. te adviseren over het MER voor de kgbi Ede.

Op 12 december 1991 is het MER bekend gemaakt (zie bijlage 2) en vanaf die datum tot 23 januari 1992 ter inzage gelegd. Op 14 februari 1992 is een concept van dit toetsingadvies besproken met vertegenwoordigers van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer.

Met de bouw van de kgbi Ede is (op basis van een verleende Hinderwetvergunning en Bouwvergunning) in het voorjaar van 1990 een aanvang gemaakt. De bouw van de kgbi is inmiddels afgerond en de installatie is sinds kort in werking op basis van een gedoogverklaring van de provincie Gelderland en het Zuiveringsschap Veluwe. De reden dat alsnog een m.e.r. is gestart is dat tijdens de bouwplanvoorbereiding werd besloten het proces te wijzigen van discontinu naar continu. In verband hiermee diende de verleende Hinderwetvergunning door middel van een melding gewijzigd te worden. Omdat op dat moment mestbewerking onder de Afvalstoffenwet was gebracht werd het noodzakelijk een vergunning in het kader van de Afvalstoffenwet aan te vragen.

Volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) is de besluitvorming over de aanvraag van een AW-vergunning voor een kgbi met een verwerkingscapaciteit groter dan 25.000 m³ per jaar m.e.r.-plichtig.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. A.H. Dirkzwager

ing. C. Roos

dr. J.Th. de Smidt (voorzitter)

ing. F. van Voorneburg

Secretaris van de werkgroep: drs. R.L.J.M. Klerks

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	92-01-22	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	92-02-18